

Enginn fjáreigandi er undanþeginn fjallskilum, þótt hann hafi sleppt fé sínu í 77 heimaland. Þó getur hreppsnefnd undanskilið að meira eða minna leyti það fé, sem 11. júlí geymt er í eyjum eða girðingum, sem vel er við haldið. Gera má um þetta sveitar-samþykkt á lögmætum fundi, enda hafi þess verið getið í fundarboði, að málið verði borið þar fram.

22. gr.

Hreppsnefnd skal skipta löndum, sem hún hefur forsögn um fjallskil á, í tiltekin leitarsvæði og kveða á um, hvað marga menn þarf í hverja leit, og til hvaða réttar fé það skuli ganga. Einnig skipar hún fyrir um hvers konar fjallskilavinnu aðra inna þarf af höndum.

23. gr.

Þegar hreppar fá í haustgöngum ójafna fjártölu — svo að máli skiptir — hver úr annars löndum, þá er þeim hreppi, sem fleira fær féð, skylt að greiða hinum áfallinn gangnakostnað fyrir það.

Enginn hreppur verður krafinn um meiri liðsauka í göngur en nemi þeirri manntölu, sem hann þarf að senda til fjársóknar á réttir hlutaðeigandi hrepps, en mismunurinn að öðru leyti reiknaður til verðs. Hafi upprekstur átt sér stað úr þeim hreppi, sem krafinn er, í lönd þess hrepps, sem kröfuna gerir, á hann þó rétt á sérstökum liðsafla með tilliti til þess. Hagagjald fyrir sumargöngu fjárins sé greitt eftir samkomulagi. Skulu hreppar gera með sér glögga samninga um þessi viðskipti, og séu þeir ekki uppsegjanlegir nema með tilteknum fyrirvara. Ágreiningi hreppa um þessi atriði má skjóta til fullnaðarúrskurðar sýslunefndar.

24. gr.

Nú vanrækir einhver þau fjallskil, sem á hann hafa skipzt, og er honum það sjálf-rátt, eða hann leggur ógildan mann til fjallskila, þá er það gangnarof og varðar 100—300 króna fébótum, er renna í fjallskilasjóð. Auk þess greiðir sá, er brotlegur verður, göngurnar eftir mati, nema leitarforingi eða hreppsnefnd fái mann til að inna þau af hendi, á hans kostnað.

25. gr.

Hæfan gangnamann skal álíta þann, er leitarforingi og minnst helmingur leitar-manna tekur gildan, þó aldrei yngri en 14 ára. Nú verður einhver leitarmanna sannur að óhlýðni, hirðuleysi eða handvömm, sem honum sjálfum er um að kenna, þá skal svo álíta sem enginn hafi verið lagður til fjallskila í það sinni, og að auki sæti aðili fébótum sem fyrir gangnarof. Nú er leitarmaður ekki talinn fullgildur, en þó eigi heim sendur, og reiknast honum þá kaup eftir mati leitarforingja og hreppsnefndar.

26. gr.

Þrenn skulu fjallskil haust hvert. Auk þess skal hreppsnefnd heimild að skipa fyrir um fleiri fjallskil, ef þörf þykir. Því aðeins skulu tvenn fjallskil látin nægja, að samþykki sýslunefndar liggja fyrir.

Nú kemur óveður, er gangnamenn eru af stað komnir og göngur byrjaðar, svo að þær verða að litlu gangi eða engu, og er þá komið undir álitu hlutaðeigandi hreppsnefndar, hvort telja skuli, að nokkrar göngur hafi verið gerðar í það sinn.

27. gr.

Haustgöngur skulu byrja svo snemma ár hvert, að fyrstu réttardagar á aðalrétt-um verði þessir:

- 77 a. 11. september: Nausteyrarrétt.
 11. júlí b. 12. september: Gljúfrár-, Fells-, Litlutungu-, Skóga-, Húsavíkur- og Tungu-gerðisrétt.
 c. 13. september: Lokastaða-, Viðikers- og Reykjahlíðarrétt.
 d. 14. september: Miðvíkur-, Dælis-, Tungu-, Baldursheims-, Hallbjarnarstaða-, Hrauns- og Fótarrétt.

Sjö dagar skulu líða milli gangna.

Nú er leitarsvæði, eitt eða fleiri, aðskilin frá öðrum með girðingum eða tálmunum frá náttúrunnar hálfu, sem hindra millirennslu fjár, og getur þá sýslumaður heimilað viðkomandi hreppsnefnd eða hreppsnefndum, að færa fjallskil til á því svæði, um tiltekinn tíma, þó ekki meira en viku.

28. gr.

Hreppsnefnd skal birta með umburðarbréfi, er berist sem þingboð um hreppinn nokkru á undan fjallskilum, hvað hver fjáreigandi skal leggja til fjallskilanna. Sé þar tekið fram, hvernig göngum skuli hagað í hvert skipti, tilnefndir leitarforingjar og þeir menn, sem sendir skulu á aðrar fjárréttir. Hreppsnefnd skipar réttarstjóra, er hefur umsjón með réttun fjárins og sundurdrætti. Getur hann kvatt sér til aðstoðar svo marga menn, sem þarf til þess að sundurdráttur fjárins gangi greiðlega.

Óhlýðni og þrjóska gegn skipun réttarstjóra varðar sektum.

29. gr.

Hver fjáreigandi er skyldur til að hafa svo marga menn á þeirri fjárrétt, sem hann á sókn að, sem þarf, til þess að fé hans verði dregið svo greiðlega, sem réttarstjóri mælir fyrir. Skal að minnsta kosti einn maður vera kominn til réttar frá hverjum fjáreiganda, þá réttað er og sundurdráttur byrjar, enda má enginn reka fé frá réttinni, fyrr en honum er lokið, nema réttarstjóri leyfi.

30. gr.

Leitarforingjar skipa fyrir um, hvernig göngum skal hagað í hverri leit. Þeir sjá um, svo sem unnt er, að hver gangnamaður leysi hlutverk sitt vel af hendi, og að fjársöfnin séu rekin með reglu til réttar í tækan tíma. Svo hafa þeir og umsjón með geymslu fjárins, þar til réttarforingi tekur við því. Eru gangnamenn skyldir að hlýða leitarforingja, og varðar sektum, sem fyrir gangnarof, ef út af er brugðið.

Leitarforingja er skylt að sjá um, eftir því sem frekast er hægt, að vanmetafé, eða nytjar af því, komist til byggða. Ella verði svo frá því gengið, að fundið verði, og kostar þá fjallskiladeildin flutninginn í byggð. Þó ber fjallskiladeildin ekki ábyrgð á, að hrútum, eldri en veturgömlum, sé komið til réttar, ef þeir reynast ekki göngufærir með öðru fé, en skylt er að segja eigendum frá að þeirra hafi orðið vart.

31. gr.

Í hverri fjallskiladeild skal vera fjallskilasjóður og er heimilt að jafna niður ákveðnu gjaldi til hans, eftir tölu þess fjár, sem þar er fjallskilaskyld. Í hann mega renna hagagjöld, eftirstöðvar af skylduvinnu til fjallskila, fundarlaun fyrir fé úr öræfaleitum og eftirleitum, sem gerðar eru á kostnað fjallskiladeildarinnar, sektir og fleira.

Tekjur fjallskilasjóðs skal verja til að standa straum af fjallskilakostnaði, sem eigi verður auðveldlega inntur af höndum með skylduvinnu, svo sem til að borga aukaleitir, öræfaleitir, fundarlaun eftirleitarfjár fjáreigenda í deildinni, réttarbygg- ingar o. fl.